

วรรณกรรม อำนาจ และความบา:
บทวิเคราะห์ทางการเมืองว่าด้วยเรื่องอำนาจกับวรรณกรรมของคุณสุวรรณ

นาย จุมพฏ คำสนอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2539
ISBN 974-636-298-4
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LITERATURE , POWER AND MADNESS:
A POLITICAL ANALYSIS OF POWER AND KHUN SUWAN'S LITERARY WORKS**

Mr. Jumpoj Kumsnong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-636-298-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วรรณกรรม อำนาจ และความบ้า: บทวิเคราะห์ทางการเมืองว่าด้วยเรื่อง
อำนาจกับวรรณกรรมของคุณสุวรรณ
โดย นายจุมพฏ คำสนอง
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว. พงษ์ทิสาณ ชุมพล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุมพฏ คำสนอง : วรรณกรรม อำนาจ และความบ้า : บทวิเคราะห์ทางกา. มืองว่าด้วย
เรื่องอำนาจกับวรรณกรรมของคุณสุวรรณ (LITERATURE, POWER AND MADNESS :
A POLITICAL ANALYSIS OF POWER AND KHUN SUWAN'S LITERARY WORKS)
อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ไชยันต์ ไชยพร, 104 หน้า. ISBN 974-636-298-4.

วิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนได้พยายามนำ "ความคิด" ที่เพิ่ง "นำเข้า" จากโลกตะวันตกคือ
"วาทกรรมของมิเชล ฟูโก (Michel Foucault's idea of Discourse) และแนวคิด "หลังสมัย
ใหม่" (idea of Postmodernism) มาปรับใช้กับการศึกษาเรื่องไทยโดยใช้กรณีของ "คุณสุวรรณ"
และ "ผลงาน" ของเธอ

คุณสุวรรณเป็นกวีหญิงซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ผลงานที่มีชื่อเสียงของเธอคือ
"บทละครเรื่องอุณรุทธน้อยเรื่อง" งานทั้งสองชิ้นของเธอได้รับการ "ตีตรา" จากหอสมุดวชิรญาณฯ ว่าเป็น
"บทกวีของคนบ้า" เนื่องจากการใช้ "คำ" และ "วิธีการแต่ง" ที่มีรูปแบบที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจาก
"วรรณกรรมมาตรฐาน" ซึ่งถือเป็น "อำนาจ" อย่างหนึ่งของ "ราชสำนัก" ในสมัยนั้น

ทุกวันนี้ขอกกล่าวหาว่าคุณสุวรรณ "บ้า" หรือ "ไม่บ้า" ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ อย่างไรก็ตาม
สิ่งที่จะนำมาใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ยืนยันตัวของเธอได้จบสิ้นไปพร้อมกับการตายของเธอ มีเพียงแต่
"ผลงาน" ไม่ก็ชิ้นของเธอเท่านั้นที่ "ผู้อ่าน" ในปัจจุบันจะใช้ในการทำความเข้าใจตัวเธอ

และจากการทำความเข้าใจกับผลงานของเธอโดยใช้ "แนวคิด" ที่ได้กล่าวมาแล้วไม่
ปรากฏว่า "คุณสุวรรณบ้าแต่อย่างไร" คุณสุวรรณในฐานะ "ตัวตนทางประวัติศาสตร์" และ "ตัวตนที่ถูกตี
ความจากผลงานของเธอ" จึงอาจมีความเหมือน หรือแตกต่างกันก็ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลของการต่อสู้กัน
ระหว่าง "วาทกรรม" ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ "อำนาจ/ความรู้" ดังข้อสรุปที่ว่าผู้ใดสามารถ
"ผลิต" และ "ทำให้" วาทกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมได้ผู้นั้นคือ "ผู้มีอำนาจ"

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ A. P. B.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C630046 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: POWER / KNOWLEDGE / POSTMODERNISM

JUMPOJ KUMSNONG : LITERATURE, POWER AND MADNESS : A POLITICAL ANALYSIS OF POWER AND KHUN SUWAN'S LITERARY WORKS. THESIS
ADVISOR : ASST. PROF. CHAIYAN CHAIYAPORN, Ph.D. 104 pp.
ISBN 974-636298-4

This thesis is an attempt to apply Western ideas of Postmodernism and Michel Foucault's idea of Discourse to study Thai "marginal" literature of Khun Suwan, namely, Pra Ma Lae Tae Tai and Unnarut Roi Reang.

Khun Suwan is a female poet who lived in the early Bangkok period. Her "Pra Ma Lae Tae Tai" and "Unnarut Roi Reang" were "condemned" by the authority, the Washirayan Library, as "the works of the insane". The reason is due to the fact that both of her works did not conform with the royal literature standard. As a result, the state treated such deviant literature as insanity and absurdity.

The study found that Khun Suwan intended to compose her parodied works as a challenge to the royal literature discourse. Her intention therefore should not be regarded as an act of insanity.

ภาควิชา..... การปกครอง

สาขาวิชา..... การปกครอง

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในที่สุดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนต้องขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างยิ่งสำหรับความช่วยเหลือทุกประการ รวมทั้งอาจารย์ธเนศ วงศ์ยานนาวา และ “คุณครู” ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ เกรียงไกรเพชร ที่กรุณาช่วยอ่าน และแก้ไขต้นฉบับ นอกจากนี้ผู้เขียนคงต้องขอขอบคุณเพื่อนๆ และผู้ร่วมให้คำปรึกษาเมื่อยามที่ผู้เขียนมีปัญหาอีกหลายๆ ท่าน ที่มีอยู่อย่างมากมายจนไม่สามารถเขียนลงในที่เดียวกันได้หมดทุกท่าน

ท้ายที่สุด ผู้เขียนคงต้องขอขอบพระคุณ “พ่อ” และ “แม่” ซึ่งคอยเตือนสติเสมอว่าความเจ็บปวดที่เราได้รับยังคงไม่เท่ากับที่ท่านทั้งสองจะต้องได้รับ ถ้าเพียงเราล้มเลิกที่จะทำงานชิ้นนี้ให้สำเร็จ และขอปณิธานองชายสำหรับความช่วยเหลือต่างๆ ที่มีไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
บทที่	
1. วรรณกรรม อำนาจ และความบ้า: บทนำ	1
2. การตีความ	8
3. หลังสมัยใหม่?	29
4. อำนาจและความบ้า	42
5. วรรณกรรม อำนาจ และความบ้า	64
6. สรุปส่งท้าย	92
รายการอ้างอิง	98
ประวัติผู้เขียน	104